

HRVATSKA

HRVATSKI SABOR RASPRAVLJAO O PRIJEDLOGU ZAKONA O SLUŽBI U ORUŽANIM SNAGAMA

Upitna ustavnost odredbe o zabrani svakog političkog djelovanja u vojsci

Od Vlade se zahtijeva da do drugog čitanja jasnije razradi odredbu kojom bi se djelatnim vojnim osobama izričito zabranilo svako, aktivno i pasivno, sudjelovanje u politici. te da preispita njezinu ustavnost/ SDP i HSLŠ podupiru intenciju depolitizacije vojske/ HDZ: Sastav vojnog vrha u posljednje dvije godine dokaz da su glavni kriteriji politički/ HSP: Priprema za nove političke čistke u vojsci/ Radoš: Zbog iskustva i političkog trenutka - zabrana najbolje rješenje

ZAGREB, 22. veljače - Depolitizacija vojske, odnosno zabrana političkog djelovanja pripadnicima oružanih snaga i djelatnim vojnim osobama koju se predlaže Prijedlogom zakona o službi u oružanim snagama u petak je, kao što se i očekivalo, izazvala najviše pažnje i rasprave u Hrvatskom saboru.

Sve stranke načelno podržavaju depolitizaciju vojske, no gotovo jednoglasno je postavljeno pitanje ustavnosti odredbe kojom bi se djelatnim vojnim osobama izričito zabranilo svako, aktivno i pasivno, sudjelovanje u politici. Do sada im je, naime, bilo zabranjeno samo aktivno sudjelovanje na političkim skupovima i manifestacijama, no novim se zakonom vojnim osobama zabranjuje svaka politička djelatnost što je po većini zastupnika ustavno upitno i predstavlja ugrožavanje ustavnog prava građana na sudjelovanje u političkom životu.

I suce se ograničava

Od Vlade su zato zatražili da do drugog čitanja jasnije razradi ovu odredbu te je preispita sa stajališta ustavnosti, što je zatražio i Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Iako ne spore potrebu da se preispita ustavno-pravna valjanost ovakve zabrane,

SDP-ovci i HSLŠ-ovci pak u potpunosti podržavaju intenciju depolitizacije vojske i navode kako i neka druga zanimanja, poput sudaca i državnih odvjetnika, imaju svoja ograničenja.

HDZ-ovci su pak ocijenili da upravo sastav vojnog vrha u posljednje dvije godine pokazuje da su glavni kriterij politički razlozi, dok pravaša iz toga vide namjere za novim političkim čistkama u vojsci i upozoravaju da takve zabrane ne postoje ni u NATO-u.

Ministar obrane Jozo Radoš naglasio je međutim kako je, s obzirom na negativna iskustva koja smo imali do sada, odnosno politizaciju koja je postojala u oružanim snagama te ukupni politički trenutak u kojem se zemlja nalazi, zabrana aktivnog i pasivnog političkog djelovanja u oružanim snagama najbolje rješenje, iako to nije jamstvo da politizacije i dalje neće biti. Pojasnio je kako je, s obzirom da se ne može jasno razdvojiti članstvo u političkim strankama od aktivnog političkog djelovanja jednostavnije i čišće rješenje bilo u potpunosti zabraniti članstvo u političkim strankama djelatnim vojnim osobama.

Kao drugu važnu novost zakona, Radoš je naveo uvođenje aktivne vojne pričuve kojom će se dijelom riješiti i

Vedran Lendić, Marin Jurjević, Josip Leko i Mato Arlović u sabornici u petak

Foto: Vjesnik/ Rajko Šobat

problem viška ljudi u oružanim snagama, jer će osobe u aktivnoj pričuvi ostvarivati pravo na 60 posto plaće.

Rok od dvije godine za diplomu

Nadležnost za plaće u oružanim snagama prelazi iz ruku predsjednika Republike na Vladu što je, rekao je Radoš, logično jer Vlada utvrđuje proračun i vodi financijsku politiku. Događalo se naime,

rekao je Radoš, da je predsjednik Republike donosio protuzakonite odluke, pa se tako na gardijski dodatak ne plaćaju nikakva izdavanja i doprinosi. S obzirom da velik broj časnika u vojsci ne zadovoljava visoke kriterije iz zakona, ovim će se zakonom onima koji su upisali fakultete ili visoke škole omogućiti da u roku dvije godine za vrijeme kojih će dobivati redovnu plaću, završe te škole.

Uz zabranu političkog djelovanja, zastupnike je zanimalo i odredba o zabrani štrajka pripadnicima oružanih snaga pa traže i njezino preispitivanje. Svi su podržali institut aktivne vojne pričuve, ali su se čula upozorenja kako bi ona morala biti imperativna te da bi sudionici Domovinskog rata trebali imati prioritarno pravo na ulazak u pričuvu.

Marija Pulić

Kontić: Što vrijedi za Stipetića, ne vrijedi za Krstičevića

Joško Kontić (HSLŠ) upozorio je na »dvostruke kriterije u još uvijek politiziranoj vojsci«. Podsjetio je naime na proljeće prošle godine kada je predsjednik Republike zbog političkog djelovanja umirovio više generala HV-a. »Nama u HSLŠ-u nije bilo drago što se Predsjednik o tome nije konzultirao s ministrom obrane, bilo je članova HSLŠ-a koji su se slagali s dijelovima teksta generala, ali nitko

nije problematizirao pravo Predsjednika. No, pravila moraju vrijediti za sve«, rekao je Kontić. Naveo je tako da se samo nekoliko mjeseci nakon toga načelnik Glavnog stožera general Petar Stipetić javno hvalio da nije ispunio zapovijedi bivšeg vrhovnog zapovjednika, crnično problematizirao neodlučnost premijera da krene u reforme te ministra obrane optužio da uvodi vojnu diktaturu. »U

kojoj se demokratskoj zemlji to može dogoditi bez odgovornosti?«, upitao je Kontić, ističući kako su isti oni koji su »orgazmično pljeskali Predsjedniku zbog smjene generala rekli tek kako su Stipetićeve izjave neprimjerene, ali da je on svoj posao zadnjih deset godina obavljao časno i pošteno«. To je političko licemjerje, komentirao je Kontić, pitajući nije li i Damir Krstičević častan čovjek.

Politički angažman vojnika u europskim zemljama

Navodeći europska rješenja pitanja političkog djelovanja vojnih osoba, Radoš je rekao kako razvijene demokratske zemlje u principu dopuštaju djelatnim vojnim osobama članstvo u političkim strankama, ali se to pravo vrlo rijetko koristi. Podsjetio je da je Njemačka prvih deset godina nakon rata imala zabranu članstva u političkim strankama časnicima oružanih snaga. Sredinom '50-tih ta je za-

brana ukinuta, ali se sada ta mogućnost koristi u vrlo malom opsegu. Slično je i u Nizozemskoj i Velikoj Britaniji, dok se aktivno političko djelovanje u Grčkoj dopušta vojnim osobama do čina satnika, a oni s višim činom ne mogu biti članovi političkih stranaka. Što se tiče tranzicijskih zemalja, u Mađarskoj vojne osobe mogu biti u političkim strankama, dok je to u Češkoj zabranjeno, naveo je Radoš.

VIJESTI

Plitvicama u ovoj sezoni ne prijeti gubitak kao do sada

KARLOVAC, 22. veljače - »Ako se ostvari posjet od 630.000 turista, što bi bilo pet posto više no lani, te ako u hotelima, motelima i Autokampu »Korana« bude 129.000 noćenja, što je 28 posto više no 2001., mislim da Plitvice ove godine neće zabilježiti gubitak kao prošlih sezona«, rekao je u petak ravnatelj Nacionalnog parka Plitvička jezera Anđelko Kružičević, kad je upoznao karlovačke novinare s pripremama za ovogodišnju sezonu. Dodao je kako u ovom trenutku poduzeće redovno plaća sve svoje kreditne obveze. Voditelj turističke prodaje Vinko Bartolac rekao je kako se Plitvice moraju što prije preustrojiti od tranzitnog i izletničkog na stacionarni turizam. T. G.

Zadarskoj bolnici od Vijeća Europe 53 milijuna kuna za dogradnju

ZADAR, 22. veljače - Pedeset i tri milijuna kuna dobivenih iz proračuna Vijeća Europe (VE) zadarska opća bolnica namijenila je za rekonstrukciju Kirurgije, izgradnju Jedinice za intenzivno liječenje te za Odjel centralne sterilizacije. Građevinski radovi na Jedinici za intenzivno liječenje i Kirurgije završeni su potkraj prošle godine, a u tijeku su natječaji za nabavu ugradbene opreme. Gradnja Odjela centralne sterilizacije trebala bi početi na jesen.

Opća bolnica bi uskoro, ako to odobri Ministarstvo zdravstva, trebala postati regionalna bolnica, što je u skladu s reformom zdravstva u kojoj se provodi i kategorizacija bolnica. Po toj kategorizaciji bolnice će biti podijeljene po djelatnostima: regionalne, multiregionalne, nacionalne, županijske i gradske. Regionalne bi bolnice trebale imati internu, kirurgiju, ginekologiju, pedijatriju, neurologiju, psihijatriju, dermatologiju, otorinolaringologiju, oftalmologiju, fizikalnu medicinu, te visokoškolsku nastavu i znanstvena istraživanja. Osim što zadarska bolnica ima sve predviđene odjele, na temelju sporazuma s Medicinskim fakultetom u Splitu, prema kojemu je postala nastavna baza splitskog fakulteta, i redovita nastava u nekim jedinicama počinje u ožujku. Od 1970., bolnica ima Znanstvenu jedinicu koja obavlja znanstveno-istraživačku djelatnost. U skladu s reformom zdravstva, doći će i do racionalizacije bolničkih kapaciteta. Lj. I. B.

Šprlje obišao pirotehničare iz Nove Bile koji čiste područje Konavala

DUBROVNIK, 22. veljače - Dubrovačko-neretvanski župan Ivan Šprlje sa suradnicima obišao je u četvrtak posljednjepodne u Praprtnom pirotehničare tvrtke »Vila Kol« iz Nove Bile, koji razminiraju tlo u Konavlima. Posjet je inače iniciran nedavnim tragičnim događajem kada je pirotehničar Vahid Šarić zadobio teže povrede pri razminiranju. Tijekom posjeta, istaknuto je da će se u općini Konavle u ovoj godini za razminiranje izdvojiti 12 milijuna kuna. Osim djelatnika »Vila Kola« u ovom su času na istim poslovima na brdu Srđ angažirani i »mungosi«. Što se tiče završetka razminiranja na području Dubrovačko-neretvanske županije, Šprlje je kazao da bi taj posao, po njegovim saznanjima, mogao biti okončan 2003. godine. Inače se procjenjuje da je na ovom području još uvijek oko 1,5 četvornih kilometara pod minama, dok je sumnjivog prostora oko šest četvornih kilometara. Do sada je u Dubrovačko-neretvanskoj županiji razminirano (s potvrđama) 2.113.000 četvornih metara tla. K. C.

PROSVJETNO VIJEĆE INZISTIRA NA TOME DA REFORMA POSTANE JAVNA

Ministarstvo prosvjete će prijedlog reforme školstva objaviti kao knjigu?

ZAGREB, 22. veljače - Prijedlog reforme školstva, koji već neko vrijeme čeka čitanje u Vladi, mogao bi biti objavljen kao knjiga. Ministru prosvjete i sporta dr. Vladimiru Strugaru predlaže se, naime, da njegovo ministarstvo objavi dokument, bez obzira na to prihvatiti li ga Hrvatski sabor ili ne. Reformu školstva kojom se predlaže devetgodišnje obavezno obrazovanje i novi način (ne)ocjenjivanja učenika, a koja bi trebala zaživjeti od 2004., izradilo je 65 stručnjaka okupljenih oko Prosvjetnog vijeća - savjetodavnog tijela ministra prosvjete.

Prema riječima predsjednika Prosvjetnog vijeća dr. Hrvoja Vrgoča, koji je došao na ideju da se dokument izda kao knjiga, cilj je da opširan materijal postane dostupan

školama. »U dokumentu od 250 stranica nude se brojni zanimljivi podaci i bilo bi dobro da u obliku knjige bude upućen svim školama u Hrvatskoj«, smatra dr. Vrgoč. Osnovnih je škola oko 820 a srednjih oko 360. Pribroje li im se privatne škole, ukupna brojka škola kojima bi trebala biti prosljeđena knjiga, jest

Za tiskanje reforme zainteresiran Vladin ured?

Prema riječima tajnika kabineta ministra Tomislava Stojaka, Ministarstvo prosvjete neće tiskati niti financirati nikakvu posebnu publikaciju niti knjigu o reformi školstva. »Možda

oko 1200. S obzirom na običaj da se novoobjavljeni materijal tiska i za dodatan krug ljudi, očekuje se da bi na naklada mogla premašiti 2000 primjeraka. Prema provjerenim podacima, najjeftinija varijanta izdavanja takve knjige stajala bi oko 80.000 kuna. Kompletan materijal trenutno je na disketi, ali zasad se još ne zna

hoće li ministar Strugar prihvatiti ideju o izdavanju knjige o reformi školstva. Predsjednik Hrvatskog školskog sindikata »Preporod« Vinko Filipović ističe da je cijena takvog pothvata sigurno ono što će najviše zanimati svakog poreznog obveznika. Kako ističe, izvjesnu sumnju ostavlja činjenica da je i prvu verziju reforme pod nazivom »Ustroj školstva Republike Hrvatske« izdao Hrvatsko-pedagoško književni zbor kao izvršni nakladnik, a predsjednik Zbora ujedno je predsjednik Prosvjetnog vijeća, dakle glavni autor prvog i drugoga dokumenta reforme školstva dr. Hrvoja Vrgoča.

»To samo dokazuje već uobičajenu praksu da gotovo svaki Hrvat hoće sebi podići jedan mali spomenik. Oni ve-

ŽUPAN BOGNAR PROTIV RADIKALNIH PRIJEDLOGA BEZ KONZULTACIJA S LOKALNOM VLASTI

»Našičkoj bolnici potreban pedijatrijski odjel«

OSIJEK, 22. veljače - Klinička bolnica Osijek treba zadržati minimalni broj kreveta u pedijatrijskoj djelatnosti, no Poglavarstvo Osječko-baranjske županije ne može se složiti s tim da se ugasi odjel pedijatrije u našičkoj bolnici a da se istodobno otvori novi gerijatrijski odjel sa 30 kreveta. Upozorio je na to osječko-baranjski župan Ladislav Bognar u dopisu koji je uputio ministru zdravstva Andri Vlahušiću. O istoj se temi raspravljalo i u petak na sjednici Poglavarstva Županije.

Pedijatrijski odjel našičke bolnice ima 19 kreveta, a njegova je prosječna popunjenost tijekom 2001. bila 92 posto. Upravno vijeće bolni-

ce upozorio je kako bi ukidanjem toga odjela bolnica izgubila status opće bolnice, a možda i bolnice općeg tipa s funkcijama gradsko-lokalne bolnice. Problem predstavlja i otvaranje gerijatrijskog odjela.

Na sjednici Poglavarstva rečeno je da bi se u našičkoj bolnici, a prema zadanim kriterijima, moglo zadržati pedijatrijski odjel s deset do 13 kreveta. Postojanje ovog odjela opravdava se dovoljnim brojem gravitirajućih stanovnika - njih oko 80.000.

Župan Bognar je upozorio i da nije u redu da Ministarstvo zdravstva dolazi s prijedlozima radikalnih promjena, a da prethodno ne konzultira Županiju.

Snježana Čanić Divić

CRVENI KRIŽ PREDSTAVIO PROGRAM PREVENCIJE I RANOG OTKRIVANJA BOLESTI OVISNOSTI

Posao će početi 140 volontera u 30 društava

ZAGREB, 22. veljače - Hrvatski crveni križ (HCK) predstavio je u petak program prevencije i ranog otkrivanja bolesti ovisnosti, za čiju se provedbu trenutno u zagrebačkim bolnicama za liječenje ovisnosti osposobljava 140 volontera.

Program će se u suradnji sa zagrebačkim kliničkim centrima početi provoditi početkom travnja u 30 izabranih društava za suzbijanje ovisnosti, a početkom jeseni očekuje se da bi mogao početi u svim županijskim i gradskim centrima. Ako u tim centrima nema savjetovališta ona će se osnovati u HCK-ovim društvima.

Programe prevencije i savjetovanja provodit će HCK-ovi volonteri, koji su po struci socijalni radnici, defektolozi, pedagozi, psiholozi i liječnici, rekao je na konferenciji za novinare predstojnik HCK-a Nenad Javornik.

Kroz savjetovališta namjerava se otkrivati ovisnost kod osoba u ranoj fazi konzumiranja droga kako bi ih se moglo uputiti na lije-

čenje, dodao je Javornik. Osim toga želi se pomoći i roditeljima kako bi lakše prepoznali ovisnost i uspostavili kvalitetan odnos s djetecom. U savjetovalištima će se voditi računa i o drugim oblicima ovisnosti, kao što su pušenje i alkoholizam.

Bolesti ovisnosti danas predstavljaju jedan od najvećih problema suvremene socijalne medicine ali i društva u cjelini, rekao je Vlatko Thaller iz Klinike za psihijatriju, alkoholizam i druge ovisnosti, koji radi na osposobljavanju volontera.

Naročito su ugrožene najmlađe dobne skupine budući da se bolest koja se javi u ranijoj dobi teže liječi i ostavlja teže posljedice, dodao je.

Pomoćnik ministra zdravstva Ante Barbir istaknuo je da bi u rad savjetovališta trebalo uključiti i bivše ovisnike, kao i da bi se program trebao provoditi u koordinaciji s programima suzbijanja ovisnosti Ministarstva zdravstva. (Hina)

PROVEDBA ZAKONA O POLJOPRIVREDNOM ZEMLJIŠTU

Najprije program, a tek onda zakup

RIJEKA, 22. veljače - Predstavnicima jedinica lokalne samouprave s područja Primorsko-goranske županije razgovarali su u petak s pomoćnikom ministra Ivkom Suman Podgajski o provedbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Od 1,14 milijuna hektara državnog poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj, u toj je županiji 58.000 hektara u vlasništvu države, a po strukturi ga pretežito čine livade i pašnjaci.

Po Strategiji gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, sve općine i gradovi obvezni su donijeti svoje programe, jer u protivnome neće moći raspolagati zemljištem. Ministarstvo je nedavno objavilo da su jedinice lokalne samouprave davale zemljište u

zakup, iako nisu dobile suglasnost Ministarstva za svoje programe.

Počeo je i postupak raskida ugovora s bivšim PIK-ovima, te s pravnim subjektima koji nisu ispunili ugovorne obveze. Raskidi se provode zato da bi općine i gradovi lakše izradili programe, a ne zato da bi se nakon raskida u posjed odmah uveli novi korisnici. Maksimalna površina koja se može prodati jest 50 hektara oranice, a gradovi i općine mogu propisati i manje. Za voćnjake, vinograde i lavanduzi sklapat će se ugovori o zakupu do 20, za uzgoj maslina do 50, a za ostale vrste do deset godina. Za stočarsku proizvodnju davat će se koncesija od deset do 30 godina.

Ljiljana Pandža

KAKO SE (NE) PROVODI ZAKON O RADU U REMONTNOM BRODOGRADILIŠTU

Plaću dobili svi osim dvojice čelnika sindikata!

ŠIBENIK, 22. veljače - Uprava Remontnog brodogradilišta isplatila je 21. veljače akontaciju plaće za prosinac prošle godine svim radnicima osim Ivi Lokasu, predsjedniku Sindikata i Čedi Jelovčiću, predsjedniku Skupštine Sindikata. Rečeno je to u petak na konferenciji za novinare Lokasa i Jelovčića, a u radu konferencije sudjelovao je i Ozren Matijašević, potpredsjednik Hrvatske udruge sindikata (HUS).

»Očito je naš sindikalni rad zasmetao direktoru poduzeća Ivi Baljkasu, koji je postupio suprotno odredbama Zakona o radu kao i Konvencije Međunarodne organizacije rada (ILO) koja štiti pravo na sindikalno organiziranje. Tražimo da se nezakonitosti isprave kao i da se sindikalna članarina koju se naplatilo od radnika uplati na žiro-račun sindikata«, poručili su sindikalisti. U suprotnome dodali su, obratit će se Inspekciji rada, ILO-u i Gospodarsko-socijalnom vijeću, kako bi se spriječili daljnji slični postupci Uprave podu-

zeća. Predstavnicima Neovisnog sindikata smatraju da se na ovaj način direktor osvećuje sindikatu na čestim javnim istupima te da bi otupio ostricu sindikalnog djelovanja ili, pak, da bi radnici stupili u štrajk čime bi se naštelilo najavljenom privatizaciji tvrtke.

Danas je u Remontnom brodogradilištu dosta posla, nisu krili sindikalisti, koji su svojim zalaganjem već dva puta uspjeli ishoditi odgodu stečajnog postupka nad Remontnim brodogradilištem koji je najavljavao Trgovački sud u Splitu. U Zagrebu trenutno traju pregovori o privatizaciji, a predstavnicima Sindikata ne kriju da zagovaraju prihvaćanje poslovne ponude o privatizaciji koju je podnijelo slovensko privatno poduzeće KIM koje u Šibeniku zastupa Boris Lambaša.

Direktor Remontnog brodogradilišta Ivo Baljkaš nije želio novinarima objasniti zašto je donio ovakvu odluku te je po tajnici poručio da više neće odgovarati na stalne sindikalne prozivke.

Jadranka Klisović